

Voorwoord

Binnenkort bezoek je met je klas de voorstelling DIEP van Het Filiaal theatermakers. In deze online docentenhandleiding geven wij je praktische tools om meer te halen uit het bezoeken van onze voorstelling. Hier vind je alle lesopdrachten, instructies en/of video's om zelf in de klas mee aan de slag te gaan.

Hieronder kun je de 'docentenhandleiding' downloaden en eventueel uitprinten.

We raden je aan om voor je aan de slag gaat de praktische tips te lezen. Hieronder vind je de docentenhandleiding die je kunt downloaden en uitprinten voor jezelf. Daar staat per slide beschreven wat je met de kinderen kunt doen. Alle opdrachten kun je direct via het digibord in de klas bekijken.

De belangrijkste redenen voor het aanbieden van dit lespakket zijn:

- Nieuwsgierigheid wekken voor wat er komen gaat
- Het kijk –en luisterplezier vergroten
- De theaterbeleving verdiepen
- Inbedding door activiteiten aan te laten sluiten bij verschillende leergebieden

We vinden het heel fijn om je feedback te horen op ons lesmateriaal, deze kun je sturen naar educatie@hetfiliaal.nl

Veel plezier alvast.

Het Filiaal theatermakers

NB. Om aan te sluiten bij het werken met pictogrammen in het speciaal (basis) onderwijs hebben we deze verwerkt in ons online lesmateriaal. Hieronder vind je de pictogrammen en de betekenis van hoe wij deze hebben ingezet.

1.1 Waar gaan we naartoe?

Doel

De leerlingen voorbereiden op het voorstellingsbezoek en de nieuwsgierigheid prikkelen.

De leerlingen denken na over de relatie tussen mensen en dieren.

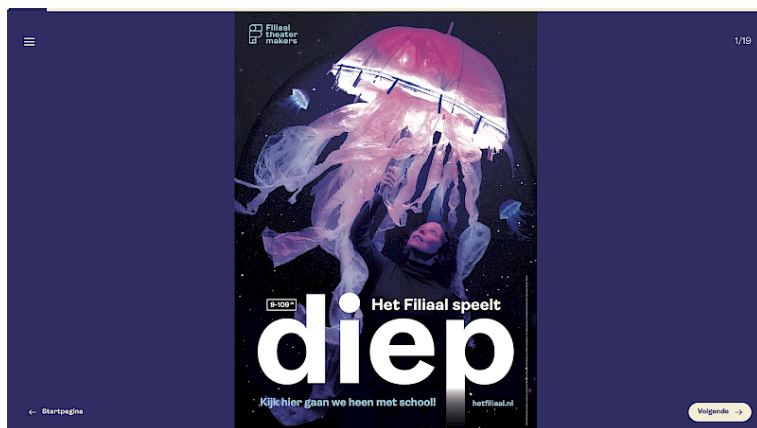
Kerdoel 54 Kunstzinnige oriëntatie

De leerlingen leren taal, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Benodigheden

Digibord

Tijd: 17 minuten

Bekijk de poster

1. Bekijk de poster: Vertel de leerlingen dat jullie binnenkort naar de theatervoorstelling DIEP van Het Filaal theatermakers gaan en laat de poster zien (deze is ook met de post gestuurd).

- Wat zie je?
- Waar zou de voorstelling over gaan denk je?
- Zijn er dingen die je opvallen?

Over de voorstelling: Vertel dat de voorstelling ook voor jou een verrassing is, maar dat je al een beetje gehoord hebt waar het over gaat. Lees voor aan de klas:

'Van wie is de zee? Voelt een vis zich vrij? Besta je wel als je niet ontdekt bent? We dalen af tot het diepst van de oceaan, ver weg van het land en de mens. Hier in het donker komen de meest wonderlijke en vaak nog onontdekte dieren en organismen voorbij. Of nouja, wonderlijk... dat vinden wij. Misschien vinden zij óns juist wel wonderlijk als ze ons zouden ontmoeten. Waar zouden hun diepe gesprekken over gaan?'

Vraag de leerlingen:

- Wie is er wel eens bij een zee geweest? Welke zee was dat?
- Wij mensen weten eigenlijk nog maar heel weinig over de diepzee. Er valt dus nog heel veel te ontdekken over wat daar allemaal leeft. Zijn er dingen waar jij heel benieuwd naar bent?

Boekentips:

Het dikke boek van alles wat leeft in het water - Sam Hume

Licht - Jennifer N.R. Smith

Een slijmzoen voor je oma - Matthijs Meeuwsen

Waarom de wereld niet eerlijk is - Yuval Noah Harari

De stem van de diepzee

Stel dat de zee een stem zou hebben, wat zou ze dan zeggen? En hoe zou dat klinken?

De liedjes in de voorstelling worden gezongen in een verzonnen taal door de schrijfster Eva Gouda.

Ga met de leerlingen in gesprek waar ze aan moeten denken bij deze taal.

Bekijk het filmpje

Bekijk samen dit filmpje. Een samenwerking van Het Filiaal theatermakers en het Universiteitsmuseum Utrecht. Ga na het bekijken van het filmpje met de leerlingen in gesprek adhv de volgende vragen:

- Wat wist jij nog niet over de diepzee en nu wel?
- Zou je zelf wel eens naar de diepzee willen reizen?
- We hebben pas 7% van de hele diepzee onderzocht. Er zijn dus nog heel veel vragen. Welke vragen heb jij nog?

TIP: **Ga jij graag op onderzoek uit?**

Kom naar het Universiteitsmuseum Utrecht – UMU en ga samen aan de slag. Het UMU is hét familiemuseum voor iedereen die nieuwsgierig is. Je krijgt een kijkje onder de motorkap van wetenschap. Zo kun je in de voorjaars- en meivakantie leren over de diepzee en je eigen diepzeewezen maken tijdens een workshop van UMU en Het Filiaal theatermakers. Doe mee en word zelf een onderzoeker.

Nieuwsgierig geworden? Kijk op umu.nl voor meer informatie.

1.2 Diepzee Quiz

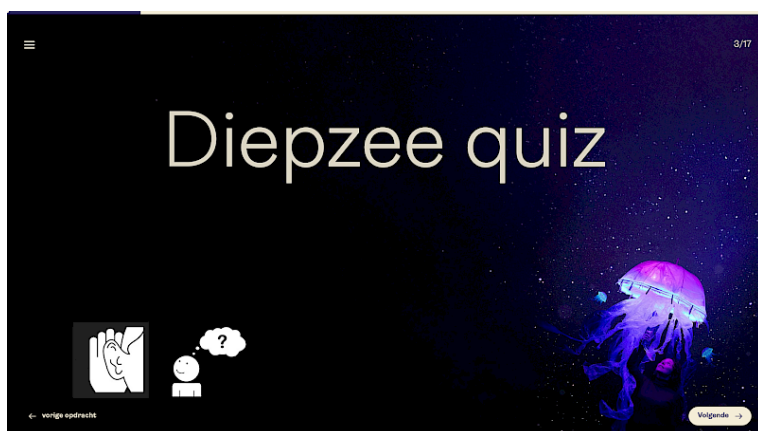
Doel:

De kennis en nieuwsgierigheid vergroten bij de leerlingen over de diepzee.

Benodigheden:

Digibord

Tijd: 17 minuten

De diepzee QUIZ

Wat weten de leerlingen al over de diepzee? Dat gaan we testen met de Diepzee Quiz. Na elke vraag kunnen de leerlingen antwoord geven. Hand omhoog is A, hand omlaag is B.

Vraag 1

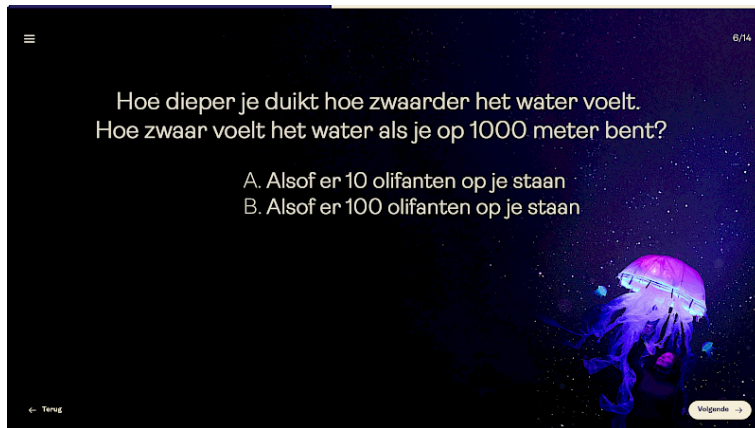
Laat de leerlingen stemmen: hand omhoog is A en hand omlaag is B.

Antwoord vraag 1

Antwoord B. Door Lava

In de oceaan is het gemiddeld 0 - 6 graden. Maar op sommige plekken in de diepzee zitten diepzeevulkanen op de bodem. In het binnenste van de aarde zit hete lava. Omdat de oceaانبodem dicht bij het binnenste van de aarde komt verwarmt de lava het water bij de diepzeevulkanen tot wel 400 graden! Zodra de hete lava het ijskoude water raakt koelt het ook meteen af, daarom verbrandt de hele oceaan niet.

Vraag 2

Laat de leerlingen stemmen: hand omhoog is A en hand omlaag is B.

Antwoord vraag 2

B. Alsof er 100 olifanten op je staan

Hoe dieper je de zee in gaat hoe *groter* de *waterdruk*. Het water boven je wordt steeds zwaarder. Dat komt omdat er steeds meer lagen water op je drukken en elke laag water drukt een beetje meer. Op 1000 meter diepte voelt het dus alsof er 100 olifanten op je staan.

Vraag 3

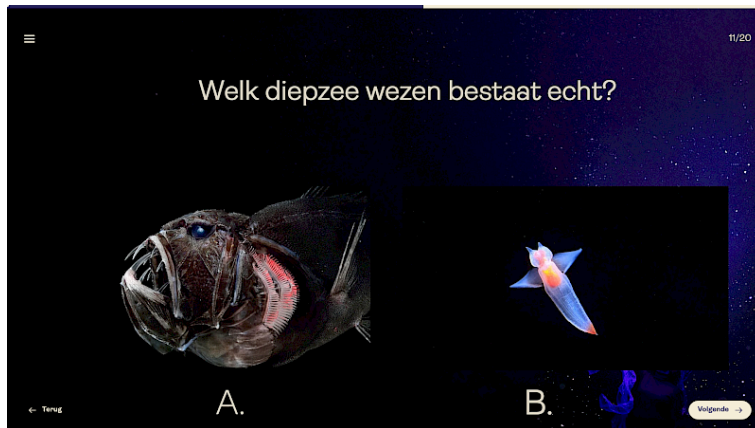
Laat de leerlingen stemmen: hand omhoog is A en hand omlaag is B.

Antwoord vraag 3

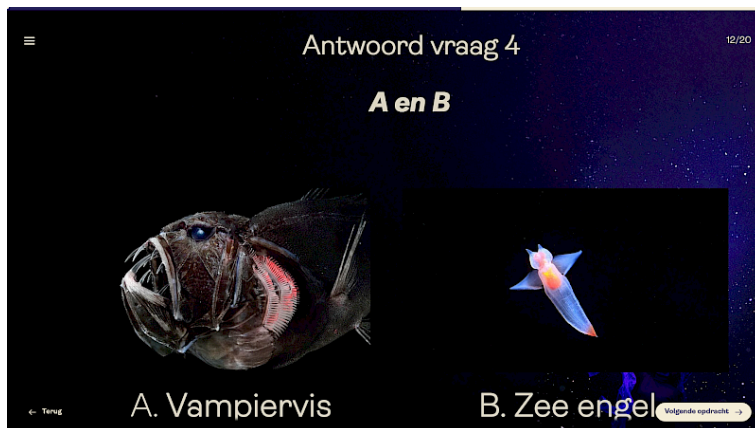
Antwoord A. Voor het klimaat

De oceanen hebben een grote invloed op het klimaat en het weer. De oceaan neemt veel warmte op die door de zon op de aarde schijnt en maakt de lucht schoner. De oceanen maken namelijk zuurstof. De helft van de zuurstof die we inademen, komt uit de oceaan! Plankton en andere planten in de oceaan maken die zuurstof. Industrie, vervoer en landbouw maken in Nederland het gas CO₂. De oceanen ruimen een groot deel hiervan op

Vraag 4

Laat de leerlingen stemmen: hand omhoog is A en hand omlaag is B.

Antwoord vraag 4

Allebei de antwoorden zijn goed.

Dit zijn de vampiervis en de zee engel.

De vampiervis is vooral in de nacht actief en opzoek naar voedsel. Overdag verstopt die zich tussen de waterplanten. Hij heeft scherpe tandachtige uitstelkels die doen denken aan de hoektanden van een vampier.

Zee-engelen zijn een groep zwemslakken die zich met vleugelachtige structuren door het water voortbewegen. Deze wezens kunnen tot 8 cm lang worden. Ze leven op diepten tot 600 meter en zijn doorzichtig, waardoor hun interne organen zichtbaar zijn.

1.3 Naar het theater gaan

Doel

Leerlingen maken kennis met de 'spelregels' van een theaterbezoek.

Benodigdheden

Digibord

Tijd: 7 minuten

Naar het theater gaan.

Vraag de leerlingen of ze wel eens naar het theater gaan. Wat voor voorstelling(en) hebben ze gezien? Hoe vonden ze dat?

Er zijn een aantal *spelregels* waar alle bezoekers zich aan houden. Die zijn handig om te bespreken:

- De voorstelling begint op een afgesproken tijd.
Als je te laat bent, dan mag je niet meer naar binnen.
- Mobiele telefoons moeten in het theater worden uitgezet. Ze kunnen leiden tot technische complicaties waardoor het geluid van de voorstelling verstoord wordt.
- Tijdens de voorstelling kun je niet naar het toilet. Zorg ervoor dat je van tevoren (op school of in het theater) al geweest bent.
- Jassen en tassen hang je aan de kapstok of geef je af bij de garderobe. Soms mogen ze mee de zaal in en dan kun je je jas en tas onder de stoel leggen.
- Het is tijdens de voorstelling niet toegestaan foto- en video-opnames te maken.

Naar het theater gaan

Bespreek met de kinderen het verschil tussen televisie en theater.

Als je televisie kijkt zijn er geen echte mensen in je kamer, maar bij een theatervoorstelling zijn de acteurs wel echte mensen.

Ze doen heel erg hun best om het verhaal zo goed mogelijk voor jullie te spelen. Wat kun jij doen om de acteurs te helpen?

Antwoorden kunnen zijn: stil zijn, goed luisteren, goed kijken, je buur en de acteurs niet storen/afleiden etc.

Misschien spelen ze voor jullie dan wel de allerbeste voorstelling ooit!

Veel plezier bij de voorstelling

Tot hier het eerste gedeelte van het online lesmateriaal. We hopen dat je dit voorstellingsbezoek niet op zichzelf laat staan en na de voorstelling aan de slag gaat met het lesmateriaal voor na de voorstelling. Hier vind je onder andere tips voor een klassengesprek en meer. Hierdoor verdiep je de kunstbelevenis voor jouw leerlingen.

Je kunt dan via dezelfde link klikken op de knop: *'Na de voorstelling'*

Heel veel plezier bij de voorstelling *DIEP*

2. Wat hebben we beleefd?

Doel

Door te reflecteren op een kunstervaring vormen kinderen blijvende, persoonlijke en betekenisvolle herinneringen. Praten over kunst zet aan tot vragen stellen, inleven en verbeelding.

Kerdoel 55 Kunstzinnige oriëntatie

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Tijd: 15 minuten

Denk terug aan de voorstelling

Vraag de leerlingen wat ze nog meer gezien en beleefd hebben in de voorstelling. Gebruik eventueel de volgende vragen:

1. Persoonlijke ervaring – de beleving van de kinderen

- Wat vond je mooi?
- Wat vond je spannend?
- Waar moest je om lachen?
- Wat vond je niet leuk?

2. De voorstelling – Wat heb je gezien en gehoord?

- Wat heb je gezien? (denk aan: decor/kostuum/attributen/licht)
- Wat heb je gehoord? (denk aan: geluid/muziek)

Bespreek met de leerlingen dat er geen goed of fout antwoord is. Je hebt allemaal dezelfde voorstelling gezien, maar het leuke is dat hoe je het vond voor iedereen anders mag zijn.

3. De makers – Onderwerp en betekenis

- Waar ging de voorstelling over?
- Welke vragen heb je als je aan de voorstelling terug denkt?

nb. Bespreek met de leerlingen of ze dingen herkende in hun eigen leven (denk aan "Heb je nieuwe dingen geleerd over de diepzee?")

Als er vragen zijn vinden we het heel leuk als je die met ons deelt (educatie@hetfiliaal.nl)

Nieuws voor de oceanen

Via [deze link](#) lees je over goed nieuws voor de oceanen.

80 landen van de wereld hebben afgesproken om het grootste deel van de oceaan beter te beschermen, zodat oceaaneleven kan herstellen en gezond blijft. Het gaat over de 'volle zee', dit is het deel van de oceaan dat van niemand is. Het ligt buiten alle landsgrenzen en is heel groot: bijna twee derde van alle oceanen. Maar tot nu toe was bijna niets daarvan beschermd. De volle zee wordt vanaf nu beschermd tegen te veel visactiviteiten, vervuiling en mijnbouw. Maar daarmee zijn we er nog niet. Nederland heeft ook het verdrag nog niet officieel goedgekeurd.

Daarom is Greenpeace een petitie gestart. Wil je meedoen? Dan kan dat hier: [petitie Greenpeace](#)

2.1 Doen

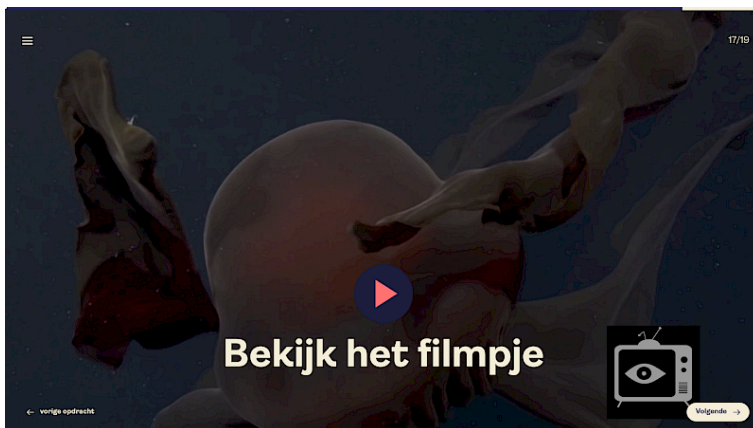
Doel

Leerlingen leren spelenderwijs zich inleven en verbeelden van het leven in de diepzee.

Benodigheden:

Papier en potloden/stiften

Tijd: 35 minuten

Bekijk het filmpje

Bekijk het filmpje en geef ruimte achteraf voor eerste reacties. Filosofer daarna met de leerlingen adhv de volgende vragen:

- Als jij een diepzeewezen zou zijn, zou je dan ontdekt willen worden?
- Als je dan nog niet ontdekt bent door mensen, besta je dan wel?

Bijzondere krachten

Diepzeedieren hebben speciale krachten die helpen te overleven in de extreme omstandigheden van de diepzee, denk aan duisternis, temperatuur en waterdruk. Bekijk de voorbeelden op het bord, je kunt in het midden rechts steeds doorklikken naar de volgende foto.

1. De Hengelvis gebruikt bioluminescentie (zelf licht maken) om met licht haar prooi te lokken.
2. De Dumbo-octopus heeft vinnen die op oren lijken om zich voort te bewegen en doorzichtige vlekken op zijn lichaam. Dit zijn geen lampjes als bij de Hengelvis. Omdat de diepzee helemaal zwart is helpen de lichte vlekken om minder op te vallen. Hij kan de kleur en de vlekken zelfs een beetje aanpassen.
3. De Vampier inktvis is een kleine inktvis, tot 13 cm groot, die 8 armen heeft. Tussen de armen zitten een soort huidplooï en meestal zwemt hij zo met zijn armen open, net een groot net. De toppen van de armen kunnen ook licht geven! De vampierinktviss leeft in de diepzee en heeft twee speciale draden aan zijn lichaam die hij kan uitwerpen. Daarmee vangt hij kleine diertjes die in het water zweven. Hij maakt ze tot een slijmerige bal en stopt ze in zijn mond. Bloed zuigen doet deze vampier dus niet
4. De Schubvoetslak heeft een schelp van metaal. Hij leeft bij hete ijzerrijke bronnen. Hij gebruikt metalen uit het water om zijn schelp te verstevigen. Dat maakt hem uniek in het dierenrijk.
5. De reusachtige kokerworm leeft in kokendheet water. Hij komt voornamelijk voor rondom onderwatervulkanen. Dankzij speciale huidlagen kan hij overleven in water dat bij mensen de huid zou verbranden.

Nieuw dier ontdekt!

De leerlingen gaan een onontdekt dier verzinnen. Deel papier en potloden/stiften uit. Laat ze een nieuwe diersoort tekenen. Stimuleer om de fantasie de vrije loop te laten gaan. Gebruik de volgende vragen om ze nog meer te laten nadenken over hun dier. Ze kunnen eventueel antwoorden op de vragen bij hun tekening schrijven.

- Stel je een diepzee-wezen voor dat nog niet ontdekt is. Hoe ziet dat eruit?
- Wat is er bijzonder aan dit dier? Wat is een speciale kracht?
- Hoe heet dit dier?
- Wat eet dit dier?
- Wat is dit dier aan het doen in de diepzee?
- Wat is een lievelingsplek van dit dier?
- Stel je voor hoe en waarmee dit dier zich beweegt.
- Als jouw diepzeewezen zou kunnen praten, hoe zou die dan praten? Snel of langzaam? Met hoge of lage tonen? Bedenk een stem voor jouw wezen.

Als iedereen dieren bedacht heeft verdeel je de klas in duo's. Zometeen gaan we DIEPte interviews doen met deze onontdekte dieren in twee rondes. De eerste ronde speelt de ene hun diepzeewezen en is de ander de interviewer. Daarna spelen we nog een ronde en dan ruilen we de rollen om. Als je de interviewer bent: welke vragen zou je een ander diepzeewezen willen vragen? Denk bijvoorbeeld aan:

- Wat eet jij het allerliefst?
- Hoe beweeg jij door de diepzee?
- Hoe verdedig jij je tegen een vijand?
- Wat doe je als er gevaar is?
- Waar voel je je thuis in de zee?
- Heb je hobby's?

Laat iedereen interview vragen bedenken en laat de duo's op een plekje in het lokaal hun interviews spelen.

Speel een paar DIEP(te) interviews voor de klas!

Nawoord

Wij hopen dat jullie veel plezier hebben beleefd aan de voorstelling en dit lesmateriaal. We zijn nieuwsgierig naar jullie reacties, deze kun je versturen naar educatie@hetfiliaal.nl

Ben je benieuwd naar meer voorbeelden van hoe we creatief vermogen stimuleren? Hoe we kinderen uitdagen om vragen te stellen en een open houding aan te nemen? Bekijk dan de video.

Contact

Wil je regelmatig op de hoogte gehouden worden van onze voorstellingen, eduprojecten en andere activiteiten? Geef je dan hieronder op voor de nieuwsbrief.

Het Filiaal theatermakers
Educatiemakers Anne-Marie Knippels & Jorn Laponder

Kapelweg 7
3566 MK Utrecht
030 273 49 56

educatie@hetfiliaal.nl

Fotografie Sjoerd Derine

Voorstellingsbeelden Studio TOMIS

Ontwerp Studio TOMIS

Het Filiaal theatermakers wordt structureel gesubsidieerd door het Ministerie van OCW en de Gemeente Utrecht. En werkt in de provincie samen met Kunst Centraal.

